

מפקדת מחלקת ענף טלפון: ד"צ:	פיקוד ההנדסה	העורף המיגון והרגולציה
08-9783801		
02673		
-	-	-
תיק: סימוכין:	מיגון- הנחיות ותקנות	
010590-3-3220		
25	אוקטובר	2023

לכבוד קהל המתכננים

משרד הפנים/מנהל התכנון/אגף רגולציה ורישוי
פקע"ר/מטה/אלוף פקע"ר ורמ"ט פקע"ר
פקע"ר/מחלקת מיגון/רמ"ח מיגון

הנדון: הנחיות ליישום תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר),

(הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

1. ביום 7 באוקטובר 2023 החלה מלחמת "חרבות ברזל", במסגרתה הוכרז מצב מיוחד בעורף ברחבי המדינה. מתוך מטרה לצמצם את פערי המיגון במדינת ישראל באופן מיידי, עלה הצורך ביצירת מסלול מהיר להקמת מרחבים מוגנים דירתיים (להלן: "ממ"ד") בבתים פרטיים בכל שטח מדינת ישראל.
2. מינהל התכנון, בשיתוף עם פקע"ר, גיבשו את תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר), (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן: "תקנות הפטור" או "הוראת השעה"). תוקפן של תקנות הפטור הוא לשנה ולפיהן יינתן פטור (בהתקיים התנאים הקבועים בהוראת השעה) מהיתר בניה לצורך הקמת ממ"ד בדירות המצויות במבנים עד שתי קומות, או ליחידת דיור צמודת קרקע.
3. מטרת הנחיות אלו לפרט את אופן יישום תקנות הפטור בפיקוד העורף (להלן: "פקע"ר" או "הרשות המוסמכת") וקביעת מסלול מזורז לבחינת הבקשה על ידי הרשות המוסמכת להקמת ממ"ד.
4. מועד כניסת הנחיות אלה לתוקף הוא במועד כניסתן לתוקף של תקנות הפטור.
5. שיטת העבודה:

6. דגשים לעריכת הבקשה (להלן: "נספח מיגון"):

מטרתה של הוראת השעה היא צמצום פערי המיגון ברחבי הארץ, ע"י מתן פטור מהיתר בניה לצורך הקמת ממ"ד תקני בהתאם להוראות הקבועות בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן: "חוק הג"א"). בפרט, יש להקים את הממ"ד בהתאם לתקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), התש"ן-1990 (להלן: "תקנות המפרטים") ולהנחיות והמפרטים המשלימים של פיקוד העורף.

א. מבקש האישור (בעל הזכויות במקרקעין) ימנה עורך בקשה מטעמו להגשת הבקשה לרשות המוסמכת. באחריות עורך הבקשה לוודא התאמת התכנון המוצע לתוכניות החלות על המקום לרבות קווי הבניין, הנחיות מרחביות, ככל שנקבעו, ולפעול על פי כל דין.

ב. עורך הבקשה יערוך את נספח המיגון בהתאם לקבוע בנוהל עריכת נספח מיגון והגשתו (יולי 2020), בהתאמות המפורטות להלן:

חלק ראשון - פרטים כלליים ונתונים הנוגעים לבקשה:

- 1) יש להגיש טבלה מרכזת המפרטת את מהות הבקשה בצורה ברורה וכוללת את הפרטים הבאים: "הוספת ממ"ד לבית פרטי במסגרת הוראת השעה – "חרבות ברזל"; ציון פרטי המבקש; פרטי בעל הזכות בנכס; פרטי עורך הבקשה, פרטי המקרקעין בהם מבקשים להקים את הממ"ד; חתימות בעלי תפקידים.
- 2) טבלת שטחים המפרטת את שטח הממ"ד כולל קירות.
- 3) חתימה על הצהרה כך שהתכנון בוצע על פי תקנות ומפרטי פקע"ר וצירופה לנספח ההגשה - ראה נספח א'.

חלק שני - תוכניות חתכים וחזיתות של המבנה הקיים בקנה מידה 1:100 המשלבים את הממ"ד המוצע בתוכנית:

- 1) צירוף כלל תוכניות המבנה בחלוקה לקומות (כולל מרתפים, קומות חנייה וגג) בקנ"מ 1:100.
- 2) צירוף שני חתכים לפחות (אורך ורוחב) של המבנה המוגש בקנ"מ 1:100, החותכים את הממ"ד.
- 3) צירוף חזיתות המבנה המוגש בהם נראה הממ"ד בקנ"מ 1:100.
- 4) סימון הריסה בקיר המבנה לטובת יצירת פתח הגישה לממ"ד מפנים הבית. נדרש לסמן את החלק המתוכנן להריסה מהבית (ברוחב 100 ס"מ לפחות ובגובה של 220 ס"מ) הקיים לטובת חיבור הממ"ד המתוכנן.
- 5) כלל הדגשים האחרים המצורפים בסעיף 2' בנוהל עריכת נספח מיגון והגשתו (יולי 2020).

חלק שלישי – אדריכלות ממ"ד - תוכניות וחתכי הממ"ד בקנ"מ 1:50:

- 1) הכל בהתאם לסעיף 2 ג' בנוהל עריכת נספח מיגון והגשתו, (יולי 2020) ביחס לממ"ד.

חלק רביעי - נספח הנדסי לממ"ד - תוכניות וחתכים של הממ"ד בקנ"מ 1:50:

- 1) הכל בהתאם לסעיף 2 ד' בנוהל עריכת [מיגון והגשתו \(יולי 2020\)](#) ביחס לממ"ד.
- 2) על המהנדס לתכנן ולהוסיף נספח ביסוס לממ"ד בהתאם לסוג הקרקע ותנאי השטח – יתווסף לנספח המיגון המלא.
- ג. הבטחת שימוש בבטון תקני בממ"ד- במסגרת הכנת נספח המיגון נדרש בין היתר לצרף מסמך התקשרות עם מעבדה מוסמכת לבדיקות בטונים, במטרה להבטיח כי השימוש בסוג הבטון וחוזקו יהיו בהתאם לדרישות תקנות המפרטים ות"י 466.
- ד. מסמכים נוספים ודגשים, ככל שיידרשו על ידי הרשות המוסמכת לצורך בחינת הבקשה שבפניה.

7. דגשים לתכנון והגשת הבקשה:

- א. שטח הממ"ד המוגש- מידותיו של הממ"ד יהיו בהתאם לקבוע בתקנה 197א לתקנות המפרטים. הבקשה תכלול הוספת ממ"ד בשטח 9 מ"ר נטו (לא כולל קירות).
- ב. דגמים לתכנון הממ"ד כשירות לציבור – על מנת להקל על עבודת עורך הבקשה והמהנדס בקידום הבקשה ואישורה המהיר, פקע"ר תכנן מספר דגמים לממ"ד לטובת שילובם בנספח המיגון של הבקשה. בדגמים אלו שולבו מראש דלתות מוגברות על מנת להימנע מיצירת תכנון קירות הגנה בפנים הבית. ניתן לאמץ דגמים אלו או לתכנן את ההגנה בהתאם [למפרט למתן פתרונות להגנה על דלת המרחב המוגן \(מרץ 2020\)](#).
- הדגמים משולבים בנספחים המוכנים להורדה ומכילים בתוכם תוכניות אדריכלות וקונסטרוקציה 1:50. על עורך הבקשה להציב ולהעמיד את הדגם הנבחר בתכנון הבית בתוכניות ובחתיכי 1:100 וכן לשתול את הנספחים הנ"ל בהגשה המלאה.
- דגמים המוצעים ניתנים להורדה מאתר פיקוד העורף בקובץ DWF נעול.
- יודגש, אין חובה להשתמש בטיפוסים אלו בתהליך התכנון, אך שימוש בהם עשוי להקל על תהליך הבחינה של הבקשות.
- ג. תכנון הוספת ממ"ד בבנייה קלה – בבניה המוגדרת "לא קונבנציונאלית" (לא בטון או בלוקים) נדרש לתכנן את הממ"ד עם מבואת כניסה המגינה על דלת הממ"ד.
- ד. בניית ממ"ד קדמי/עורפי- תכן הממ"ד משתנה בהתאם לאזור בארץ בו מתוכנן להקימו, לפי חלוקת יישובים לעורפיים וקדמיים. היישובים מסווגים בהתאם להחלטתו של ראש הג"א (אלוף פקע"ר). לכן, יש לתת את תשומת הלב לתכן הממ"ד בהתאם לסיווג היישוב.
- [קישור](#) לרשימת היישובים המוגדרים כקדמיים.
- ה. התאמות נגישות לבעלי מוגבלות- יש לעמוד בכל הדרישות להתאמת נגישות בממ"ד בהתאם לחוק הג"א ותקנותיו.

8. דגשים להגשת הבקשה במערכת הרישוי המקוונת של פיקוד העורף:

- א. פקע"ר נערך וייצר מסלול ייחודי להוראת השעה במערכת רישוי פקע"ר, להלן [קישור למערכת](#).
- ב. יש לפתוח תיק חדש תחת סיווג "הוראת שעה- חרבות ברזל".
- ג. יש להקפיד על מילוי פרטים נכונים ומדויקים בבקשה לרבות: שם היישוב, גוש חלקה, שטחים ומאפייני הבקשה.
- ד. הבקשות במסלול זה הינן עבור תוספת ממ"ד בלבד, ללא תוספות או שינויי שטחים נוספים.

9. בחינת הבקשה ע"י פקע"ר:

בקשות ייבחנו על ידי פקע"ר תוך פרק זמן שלא יעלה על 14 ימים סה"כ (יום הגשת הבקשה לא יבוא במניין התקופה). תשובה לבקשה, קרי אישור סופי או דחיה, תישלח לעורך הבקשה במערכת.

10. שלב הביצוע:

האחריות על בניית הממ"ד בהתאם לנספח המיגון שאושר ונחתם על ידי פקע"ר, חלה על מבקש האישור, עורך הבקשה ו/או המהנדס.

יש לבצע את כלל הבדיקות הנדרשות על פי התקנים הישראליים במסגרת תהליך הבנייה וכן להתקין מוצרים תיקניים בהתאם לאישור מכון התקנים ופקע"ר (כגון: חלונות ודלתות הממ"ד, צינורות אוורור, מערכת אוורור וסינון, מעברי צנרת, בדיקת אטימות ועוד)

11. דיווח לאחר ביצוע:

יש לעדכן את רשות הרישוי ואת הרשות המוסמכת בתוך 45 ימים מתום ביצוע העבודה. הדיווח לרשות המוסמכת יבוצע במערכת רישוי פקע"ר במספר תיק בו נפתחה הבקשה להקמת הממ"ד. על הדיווח לכלול את המסמכים הבאים:

- א) בדיקת חוזק בטונים (רצפה, קירות, ותקרת הממ"ד);
- ב) בדיקת אטימות לממ"ד בהתאם לתקן ישראלי מס' 4577;
- ג) בדיקת חיפויים וציפויים בהתאם לתקן ישראלי מס' 5075;
- ד) אישור מחברת המסגרות על התקנת מסגרות מגן (צינורות אוורור, חלון ממ"ד ודלת ממ"ד) בהתאם לתקן ישראלי מס' 4422;
- ה) אישור מחברת מערכות אוורור וסינון על התקנת מערכת האוורור והסינון בהתאם לתקן ישראלי מס' 4570;
- ו) אישור על התקנת מעבר צנרת תקני מטעם חברה מאושרת על ידי הרשות המוסמכת;
- ז) תמונות הממ"ד:
 - צילום פנימי של כל קיר הממ"ד;
 - צילום פנימי וחיצוני של דלת הממ"ד;
 - צילום פנימי וחיצוני של חלון הממ"ד;
 - צילום מערכת אוורור וסינון.

בברכה,

סא"ל, משה שלמה
רע"ן הנדסה ורגולציה
פיקוד העורף

נספח א' - הצהרת עורך¹ הבקשה ומתכנן שלד הממ"ד על תכנון נספח המיגון המוצע

במסגרת הגשת תוכנית זו אשר מהותה פריסת התכנון ההנדסי והאדריכלי של המרחבים המוגנים או המקלטים אשר נדרשים בהתקנה על פי הוראות חוק ההתגוננות האזרחית התשי"א-1951, הריני מצהיר כי תכנון המרחבים המוגנים המוצעים בתוכנית, בוצע על פי דרישות תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), תש"ן-1990 והמפרטים המפורסמים בהתאם לסעיף 111 לחוק ההתגוננות האזרחית.

חתימת מתכנן שלד הבניין

חתימת עורך הבקשה

¹ הצהרה זו נכתבה בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועדת לנשים וגברים כאחד